XXVII МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ „МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“

ОРКЕСТЪР С НЕОБИЧАЕН ФОРМАТ И МАЩАБИ

Властно и категорично звучи тяхното присъствие на сцената. Може би това е правото на „силния“, на водещия „диктатът“ на моженция и знаещия в изкуството. За прочутия оркестър на Ленинградската филхармония „Дмитрий Шостакович“ това е не само необходимо, но и задължително условие — така изглеждаше неговото представяне на мартенския фестивален поднум, под диригентството на Александър Дмитриев. Името на ленинградския Академичен филхармоничен оркестър е несъмнено чест на всеки голям международен форум. И, че това е така ни убеждава най-напред богатата артистична дейност на състава извън пределите на Съветската страна — в Европа и от въд континента. Част от фестивалната публика помни неговото първо гостуване на Мартенските музикални дни в Русе през 1971 г. — един от „звездните“ мигове в историята на фестивала. От тогава са минали петнадесет години. Сега оркестърът е с обновен състав, с подмладени, безупречни в техническо отношение щрайх-групи (и каква красота и колорит излъчва нисният щрайх!), с преливащи от сила и блясък духачи — някои от тях образцови инструменталисти. Изобщо нашата представа за този оркестър е доста поостаряла. Затова и мярката, в която ни се искаше да вместим двата концерта на Ленинградската филхармония, се оказа практически неприложима.

Звуковата мощ на този оркестър просто „пробива“ пространството. Интелектуалният заряд на музикантите взема надмощие над емоционалната първичност на израза. Оркестър с необичаен формат и мащаби, „изсечен“ с виртуозна сръчност и замах. Особено близка и свойствена му е мажорната „тоналност“ на израза, блестящата звукова фасада на големите динамически изграждания и кулминации. Именно енергичната, тържествено-празнична атака на всъпителните тактове от Увертюрата към Веберовата опера „Еврианта“ в началото на първия концерт прикова вниманието на присъствуващите в залата. Все така активно, с краен интензитет на звука, оркестър и дирижент изградиха тази богато оркестрирана партитура на композитора-романтик.

Отдавна Десета симфония от Дмитрий Шостакович не бе звучала на концертния подиум в Русе. Любопитството сякаш „пренагря“ позначите в залата. Какво посилно преживяване от това, да чуеш гениалната творба на съветския майстор в изпълнение на неговите съвременници и съграждани, близки творчески сътрудници — музикантите от Ленинградската филхармония. Подобно събитие не се предлага всеки ден, подобен шанс не се удава всекиму. Още повече, че в случая става дума за една от най-интересните партитури в следвоенното творчество на Шостакович, предизвикала на времето остра дискусия в Съюза на съветските композитори. Сам Шостакович я нарича „симфония за мира и войната“. Под строгия контрол на диригента Александър Дмитриев, тази творба действително ни зашемети със суровата мощ на своята гигантска конструкция, с „неистовата“ страст и яростен патос на гръмките оркестрови кулминации. Особена енергия излъчваше демоничната острота и стремителност на прочутото Скерцо от Втората част на симфонията — висока динамична температура, „зловещи“ диалози в оркестъра и . . . удивителна дисциплина в отделните оркестрови групи. „Жестока“ картина — като талантa на самия Шостакович, по думите на един от неговите изследователи М. Друскин. В интерпретацията на Александър Дмитриев бавната, Трета част на симфонията съвсем не беше тъй поетично извисена и емоционално откровена, каквато е обикновено в нашите представи — беше поела нещо от суровата строгост и напрежение на предишните части. Прово кация, или непредубедена, оригинална защита на партитурата!? Александър Дмитриев е диригент, който отстоява, макар на места и предизвикателно, собствено виждане за дадена творба. Подобен подход, твърде категорично и настойчиво, той прилагаше и в Симфония № 2 „Новият Прометей“ от Александър Райчев, представена във втората програма на оркестъра — особен прочит на произведението посвоему вдъхновителен замисъл, който „пренастрои“ познатите темпа и динамики, за да предаде нови, непознати измерения на творбата.

В плътни, масивни звукови щрихи оркестърът представи и симфоничния триптих на Клод Дебюси „Морето“, а в цялостната драматургия на творбата срещнахме по-скоро съпоставка, отколкото „преливане“ на отделни фрагменти и състояния. Не ни направи и онова почти „физическо“, материално усещане на звука.

Но ако говорим за необикновените неща, с които ни срещна изкуството на Ленинградската филхармония, трябва да отдадем дължимото и на техния удивително артистичен и ярък солист — пианиста Владимир Виардо. Този изключително надарен музикант, с превъзходна техника, рафиниран тон и съвършено звукоизвличане спечели симпатиите на публиката още първата вечер, с Концерта за пиано № 20 от Моцарт. С особена лекота, въображение и дори с нескрита атрактивност Виардо представи и Концерта за пиано в сол мажор от Морис Равел във втората вечер. Импровизиранията маниер на неговото музициране придаде пластика и колорит на соловата партия, при това по начин, който не е твърде присъщ на една строго академична интерпретация. Може би именно това привлече вниманието и възторга на слушателите в залата.

Не отделих специално внимание на „бисовата“ част от програмата на Ленинградските филхармоници (Глазунов — из балета „Раймонда“ и Брамс — Унгарски танц), но като заключение ще прибавя, че тя беше достойна за професионалната класа на отдавна чаканите гости.

Ива ЧАВДАРОВА—ИЛИЕВА